

ad C.

7. Za premijo utegnejo prositi lepe žebice po spolnjenem prvem in drugem letu, če so dobro rejene in če po rasti svojega trupla obetajo, da se bodo za naprej dobro razvile in odgojile.

8. Do premij imajo posestniki takih žebic le takrat pravico, če se s postavno pripustnico dokaže, da so te žebice od cesarskega in licenciranega privatnega žebca plemenjaka, in se dokaže po spričevalu županovem, od pristojne politične okrajne gosposke potrjenem, da so jih posestniki sami izredili.

ad A., B. in C.

9. Kobilam z žebetom, mladim kobilam in žebicam, kater utegnejo za premijo prositi, se bode v vsaki konkurzni postaji delilo od premijske komisije:

- a) Kobilam z žebetom, ki še sesá, eno darilo po 7 cekinov, eno darilo po 5 cekinov, eno darilo po 4 cekine in eno darilo po 3 cekine, potem dve srebrni medaliji;
- b) mladim kobilam eno darilo po 5 cekinov, eno darilo po 4 cekine in eno po 3 cekine, potem 2 srebrni medaliji;
- c) žebicam tri darila po 2 cekina in dve srebrni medaliji.

Skupaj 148 c. k. cekinov in 24 srebrnih medalij.

Konečna opazka.

Posestniki triletnih, za pleme sposobnih žebcev se pozivajo, da naj jih o priliki premiranja pripeljejo pred komisijo v ta namen, da se zapišejo, ker bi se utegnili pozneje kupiti.

Premijska komisija ima tudi pravico, visokemu c. k. ministerstvu za poljedelstvo nasvetovati licencirane privatne žebce za podporščino.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko.

V Ljubljani 6. junija 1883.

Kako ravnati, da se pridelala bolj debelo in lepo sadje.

Kdor sadja ne potrebuje v drug namen, kakor da ga porabi pri svoji domači družini, bodisi frišno ali suho, ta se navadno prav malo briga za lepoto sadja, ampak le gleda, da pridelala mnogo vsakovrstnega sadja.

Druga je pri pravih prijateljih sadjereje, pri onih, ki poskušajo, kako pridelati lepšega sadja, posebno pa pri sadjerejih, kateri navadno v mesta prodajajo lepše sadje, in kateri vedó, da se pri sadji boljše vrste cena zeló povikša, kolikor lepše in debeleje je sadje.

Znano je, da zdravo, krepko rastoče drevo lepše sadje rodi, kakor bolehno ali sicer hirajoče drevo. Zato je prvi čist naraven pripomoček za pridelovanje lepega sadja vse ono, kar podpira in pospešuje rast sadnega drevja in kar odstranjuje njegove različne bolezni; v to vrsto pripomočkov spada: okopavanje in gnojenje prsti krog drevesa, preganjanje miši in družega mrčesa, ovijanje deblov s slamo, beljenje z apnom, mazanje drevesnih ran z vročim ali mrzlim kotranom, strganje mahú in stare kože, privezavanje mladih in podpiranje starejih sadnih dreves, otesavanje snega z dreves, obrezavanje suhih ali pregostih vej itd.

Dalje je gotovo, da redilna moč drevesa, katera je omejena, ne more izrediti veliko število sadja tako lepega, kakor manje število, zato je sadje pri enako rodovitnem drevesu toliko večje in lepše, kolikor menj

ima izrediti sadja. Naraven pripomoček lepšega sadja pridelati je tedaj, preobilno sadje pred zrelostjo obrati, potem je ostalo sadje gotovo lepše in debeleje.

Tudi listje sadnega drevesa potrebuje živeža, zato nekateri sadju pomagajo k večji lepoti in debelosti s tem, da odstranijo sadno perje.

In tako je znanih še več takih sredstev za umetno debeljenje sadja. Med temi pa omenjamo le še enega priporočanega po znanem nemškem sadjerejcu Lukasu. Ta piše po lastnih skušnjah, da se priporoča za umetno debeljenje sadja ono ravnanje, katero se po pravici priporoča za debeljenje sadja: prepranje drevesne kože podolgoma. Ako se prešibkemu drevesu po deblu z ostrim nožem podolgoma koža prereže, tedaj se drevesni sok bolj obrača na ranjene dele drevesa, to se bolj redi, zaceli rane in namen sadjerejcev je dosežen. — Za debeljenje sadja priporoča Lukas prav to ravnanje. Koža one vejice, na kateri je sad, precepi se od sadu doli nekaj čez prvo rogovilo vejice na vsaki strani enkrat, sokovi drevesa se bolj stekajo proti oni vejici in sad izredí se skoraj do polovice večje debelosti, kakor sicer. Pa, ako se hoče namen popolnem doseči, treba je vejico podpirati ali privezati, sicer se odlomi vejica ali celó veja in namesto dobička ima človek škodo. — To ravnanje se ne dá obračati in rabiti v veliki meri, ampak za prirejo nekaterih kosov posebne vrste, kateri se potem odlikujejo memo družega sadja iste vrste po posebni, nenavadni velikosti. — Pa skušnje so potrdile, da se ta namen po tej poti dobro doseže. Drevesu postreči z dobro prstjo in pa s tem, da se odvzame preobilno sadje itd., mora se se ve da pridružiti onemu pripomočku.

O koristi gozda, oziroma potratu lesa.

Znane so nam družine, obstoječe iz 8 do 10 ljudi, katere po gorah stanujejo. Slabe hišice, katere so si večidel same zgradile, so njih borno stanovanje. Razun male peščene njivice zraven hišice nimajo družega premoženja. Gospodarji hodijo drugam delat, da si prislužijo po 40—50 kr. na dan in s tem naj preživé veliko družino svojo. In enakih družin s hišicami in brez njih je v Avstriji na sto tisoče. Vsi ti prebivajo blizo gozdov.

S 40—50 kr. na dan, kar pa le poleti traja, očetje takih družin ne bi mogli preživeti obile družine, ko bi iz bližnjega gozda ne dobivali izdatne pomoči. Enaki gospodarji se dadó porabiti v gozdu pri kuhanji oglja, napravi drv za dom in prodaj. Les za svoje potrebe dobé ves iz gozda. Odraščeni in manjši otroci in stareje ženske nabirajo jagode, maline in druga zelišča, za kar skupijo denar. Ko so si malo opomogli, kupijo si par ovac ali kravo, katera zopet življenje le iz gozda dobiva.

V novejšem času so se pa gozdi silno posekali in od enakih hiš, katere so še pred 20 leti tik gozda stale, daleč v gore pomaknili. Bati se je toraj, da zginejo gozdi po gorah in toliko tisoč revnih ljudi zgubi živž. In vse te družine se bodo morale na škodo državi izseliti!

Uže zaradi teh nesrečnih ljudi morale bi grajščine, soseske in posamezni gospodarji z gozdom varčno ravnati. Kdor pa vé, kako barbarično se dandanes gozdi sekajo, odpadki drevja v gozdih puščajo, da segnijo, doma na ognjiščih skoro noč in dan po en meter dolga frišna polena žgejo, za rajkije na tisoče mladih hoj in bukev vniči, pastirji za gajželnike veliko drevja pokvarijo in se za mnogovrstne svečanosti po neumnosti najlepši les jemlje, se mora s strahom od takega početja obrniti.

Pri nas, to smo obilo skusili, se ne opravi nič samo z lepo besedo, zato bode še marsikaterega trdo zadela gozdna postava, predno pridejo naši ljudje do spoznanja, da je v gozdih treba varčno gospodariti.

Gospodarske izkušnje.

Pomoček zoper kokanje kokoši.

Kdor ima veliko kuretine, naveliča se poletni čas vednega kokanja kokoši, ker vedno posedajo po gnjezdih in nič ne neso. — Navadno se koklje v vodo potapljaajo, stradajo in rabijo se še druga taka konjaška zdravila, ki pa vrh tega nič ne pomagajo. Nek izkušenec priporoča pa sledeče sredstvo z zagotovilom, da zmiraj pomaga: Koklja pusti se par dni pri miru na gnjezdu, potem pa se dene v kurnjek, ki ima kamnita ali sicer popolnem gládka tla, na katerih koklja nima skušnjave počepati; v kurniku pa morajo biti palice, na katere se kokoš lahko vseda. Tu se koklji daje jedi in pijače, kakor sicer in dodá se ji mlad in krepak petelin. Tako življenje z družino prežene ji kokanje v malo dneh in pred tednom zopet začne nesti. — Poskusite, saj nič ne veljá; ako pomaga, je pa dobro.

Naznanilo.

Na vrtu kmetijske družbe v Ljubljani na Poljanah je na prodaj semenska sibirski rž liter po 10 kr., in pšenica specialiteta, liter po 15 kr. Pšenice je le še 19 mernikov; ker se bliža čas setve, naj se tedaj kmalu oglasi, kdor je želí. Pridelek je prav bogat, nasad daje po 2 mernika in ni nikoli snetjava.

V Ljubljani 20. avgusta.

Jožef Vodè, oskrbnik.

Potovanje cesarjevo po Kranjskem.

Tretji dan. (13. julija.)

(Dalje.)

Od strelišča in državne drevesnice podali so se presvitli cesar k ljudski veselici, katera je bila priredjena na senožeti pod mestnim gradom „Tivoli“ na levici od velikega drevoreda, ki pelje iz mesta proti gradu. Na oni senožeti izrastla je iz tal cela dolga vrsta lepих poslopij in tujcu, prišedšemu v Ljubljano, dozdevalo se je, da pride v oddelek dunajskega „Praterja“, ko je zagledal lepo zrezljane paviljone, restavracije, kegljišča, pivarne, motovila za guncanje, vrtila s konji, jeleni, kočijami, katere je spremljala bobneča turška godba in vabila radovedneže.

Iz Ljubljane gori od „Mokarja“ in „Maliča“ vrelo je vse črno ljudstva, še bolj živi pa so bili oddelki velikega drevoreda proti Koloseju in Šiški, ker tam zbiral se je sprevod, katerega se je vdeležila, kakor morebiti nikdar poprej tako, kranjska dežela, zbrana po vsakovrstnih svojih zastopnikih, z namenom, pokloniti in pokazati se svojemu ljubljensmu vladarju. — Tukaj zbralo se je vse deloma v vrstah sprevoda, deloma med gledalci. Sprevod vam kazal je zeló vsa društva dežele in poleg njih ves naš narod deloma v njegovih sedanjih, deloma pa v njegovih preteklih nošah, katere se kažejo pri ženitovanji in sicer bolj zanimivih prilikah. Sprevod pričenjalo je trideset kmetijskih mladenčev na neosedlanih konjih s trakovi z deželnimi barvami za klobuki in s črno-rumenimi opasi čez pleča na prsi. Za njimi šli so paroma po vojaško oblečene dolenjske meščanske

straže s svojo godbo. To so, kar se zadeva oblačila, bolj vojaško, kakor družbe veteranov, osnovana društva, katera združujejo vse nekdanje vojake ne gledé na starost. Za njimi sledili so „Sokoli“ ljubljanski in nemški „Turnarji“, ki niso doma pozabili svojih nemških trakov. Potem sledili so pevci čitalnice blizo 200 na številu, za njimi filharmonično društvo, in dalje društvo katoliških pomočnikov ljubljanskih in onih iz Šentvida nad Ljubljano, ki so vsi lepo zastopali one kroge, kateri z napredovalnim podukom in spretnimi rokami zastopajo naše obrtništvo družinam svojim in državi na blagor in čast oddaljeni od onih prekucijskih načel, katera hočejo vsakemu stanu zahtevati brezozirne prednosti pred vsemi drugimi ne gledé na to, ali je tedaj vsem drugim mogoče še obstajati ali ne in brez ozira na zapovedi krščanske ljubezni do bližnjega.

Pevska in bralna društva poslala so iz vse dežele pred cesarja svoje zastopnike in enako tudi lepo razširjene požarne straže. — Potem pa sledili so pravi zastopniki vseh občin naše dežele: župani in občinski svetovalci vseh občin iz vseh krajev naše dežele vsak v narodni noši svojega kraja. To bil je pač najlepši pozdrav vsake vasi in hiše naše dežele.

Videti je bil tukaj čvrst Gorenjec, ponosen Notranjec, jednat Kraševac, prebrisan Ribničan, ličen Beli Kranjec in vljuden Dolenjec, vsak v zavesti visoke časti, da gre v imenu svoje občine pred cesarja.

Dalje sledile so s pevci tudi pevke iz Šiške in z drugih krajev ljubljanske okolice v najlepši naši narodni noši: v črni obleki in lično belo pečo s stoječo penkljo vrh glave. — To lepo in okusno nošo občudovalo je s cesarjem vred vse tuje občinstvo in želeti je, da bi se poleg izvirno lepe stare noše naših Belih Kranjic ta noša ohranila v narodu za vsako praznično priliko. — Za pevkami sledili so še lovci v lovški obleki s psi in raznovrstno divjačino, potem pa sprevod svatov z balami, nevesto in ženinom, teto in družicami, drugom, svati vsake vrste z odraščeni in otroci, vsi v lični gorenjski obleki. Ženske nosile so nekdanje navadne dragocene, pa ne ravno okusne avbe, židane rute, oklepanke itd., moški pa so bili v jerhastih hlačah in deloma žametastih, deloma v škrlatastih „lajbcih“ z belosvitlimi gumbami, klobuke kastorce, spodaj na glavi še židane kape, na klobukih v pušelje povit „roženkraut“, nagel in rožmarin.

Še je sledil drugi voz s sodom vina z vincarji in drugim spremstvom, ki so nosili pridelke kmetijstva, in potem rudokopi s pridelki rudninskimi.

Ves sprevod bil je v resnici velikansk in krasen, kakor se ne more vrediti drugače, kakor pri taki slovesni priliki z združenimi močmi.

Poleg sprevoda bilo je pa v vseh oddelkih velikega drevoreda, v katerih se je zbiral sprevod, največ pa na prostoru za ljudsko veselico, toliko neizmerno ljubljanskega in vnanjega ljudstva, da je težko število tudi le primeroma uganiti, ni pa dvoma, da je bilo poleg ljubljanskih 20.000 ljudi še tri do štirikrat toliko vnanjih.

Ko so presvitli cesar došli v svoj „cesarski“ paviljon, začel se je memo njih premikati krasni sprevod, ki je cesarja pozdravljal z živahnimi živio-klici, presvitli cesar pa so sprevod ogledavali z očitno zadovoljnostjo in radostjo, pohvaljujoči zdaj lepo vredjenje, zdaj čvrste ljudi.

Ko so došli svatje z nevesto in družicami, nagovorili so med drugimi gospico Grassellijevo, nevesto, teto Murnikovo, starešino Fr. Drenika in so izrekli svojo zadovoljnost o lepem sprevodu in se potem podali med gosto množico ogledujoči lepo vredjeno veselico in skozi in skozi navdušeno veselo.